

Av 1940's historie IX

Tysk-norsk militært samarbeide.

Av
direktør LORENTZ VOGT

Norges forhold til Russland har til alle tider beskjeftiget norsk politisk tenkning. Vår store nabo Øst har stadig utvidet sine grenser mot havet. Processen er foregått med en naturlig ubønhørighet uavhengig av enten Russland har vært zaristisk eller bolsjevisk. Der er nemlig enkelte ting som ikke forandres.

Da Sovjet høsten 1939 uten foranledning overfalt Finland, var det naturlig, at menneskene i Sverige og Norge blev sterkt opskaket. I begge land var det finske folk meget populært. Den eldre generasjon var vokset op med «Fenrik Ståls Sagnere». Finsk litteratur var en del av vår åndelige kapital, selv om kanskje mange ikke kunde citere annet enn: «Et dårlig Hufud hadde han men hjærtat det var godt». Til gjengjeld synes denne setning å være blitt oppfattet som en ledetråd for, hvad der bør kreves av en norsk politiker og ikke som uttrykk for en enkel Torpars tanke- og følelsesliv. Finlands skjebne har alltid anslått beslektede strenger i norske sinn. På nordiske møter hadde finner og nordmenn lett for å møtes. Finlands popularitet forklarer stemningen vinteren 1939—1940. Men der kom noe mere til: Selvopholdelsesdriften. Det gamle ord: «Det gjelder dig, vår nabos hus brenner», var blitt aktuelt. Det understreket stemningen og var avgjørende for pengebidragenes størrelse.

Tysklands overfall på Norge bragte naturlig Sovjetproblemet i bakgrunnen hos den almene mann. Høst fikk annet å tenke på. I realiteten gjøt det saken dobbelt aktuell. I Polen var Russland rykket inn, da tyskerne hadde nedkjempet polakkerne. Russland tok sin del av kaken og har beholdt den.

Hvad vilde skje i Norge? Vilde Sovjet forsyne sig med sin del av Nord-Norge? Disse tanker måtte selvagt beskjeftige de ansvarlige norske myndigheter. Det var også klart at tyskerne ikke hadde noen

fra administrasjonsrådets møte 20. august 1940.

Fylkesmann Gabrielsen fremholdt i rådet, at det burde ta op spørsmålet om å få tyskernes samtykke til å gjenoprette norske hæravdelinger som kunde danne kjerne i eventuelle vernetropper for Nord-Norge slik at de norske tropper overtok områdene i Øst-Finmark opprenstammende med de regler som var vedtatt i kapitulatsonevilkårene i begynnelsen av juni. Gabrielsen mente at de norske interesser først og fremst gikk ut på å innnta en slik stilling, at vi hadde retten til, og ansvaret, for beskyttelsen av vår Østgrænse. Et samarbeide med tyskerne for å få de nødvendige våben og tilførsler kunde komme på tale.

Efter møtet konfererte formannen underhånden med Dellbrügge om spørsmålet. Denne anså det ikke aktuelt.

Det vil sikkert virke overraskende for de fleste, at en idé som fylkesmann Gabrielsens kunde fremkomme den 20. august 1940 og at fylkesmann Christensen kunde forelegge den for tyskerne. Var idéen blitt akseptert av disse, vilde vi formodentlig fått utskrevne norske avdelinger med tyske våben. Disser stilling ved bruddet mellem Tyskland og Russland og Russlands inntreden på de alliertes side kunde ført til visse komplikasjoner. Mange vil med undren spørre:

Var vi ikke i krig med Tyskland? Kunde overhodet administrasjonsrådet på det tidspunkt som et rent indre administrasjonsorgan, opta en slik plan til drøftelse med våre fiender? Ja man kan spørre. Svaret er: Vi befant oss i den elendommelege mellomtilstand. Norge var i krig med Tyskland, men kampong var henlagt til andre krigsskueplasser.

De forskjellige manipulasjoner, som myndighetene foretok, er ingen undskyldning for frontkjennerne, bl. a. fordi disse ikke kjente noe til dem. — Og dog! — Og dog!

Norskamerikanere som ønsker kontakt med barn i de nød-lidende land.

Et vakkert resultat av polske barns sommerophold i Tansberg distriktet.

Fra redaktøren av Kvinnesiden i «Nordisk Tidende», Magny Landstad Jensen har vi mottatt følgende brev dateret 4. november:

For en tid siden da fru Gullord, Barkåker, kom til å nevne feriebarne fra Polen som har vært i Tansberg i sommer, bad jeg henne sende mig noen av navnene, da det var mulighet for at jeg kunde skaffe noen herover til å hjelpe dem. Jeg mottok ialt 17 adresser og vilde ønske at De i avisen vilde opplyse følgende slik at foster-mødrene, igjen kan fortelle det når de skriver til barna:

Elevene i 5. og 6. klasse i Hibernia School, New Jersey, hvor min datter går, har lovet å sende barna kort, baker og hilser til jul. Macius Malicki skal få en Cere-matkasse og pakke til jul av en norsk frue i Phoenix, Arizona. En hennes forening skal også sende matkasser til Jedilnska Katareyno og en nabo Kalki Stanislaw.

Desstuten har jeg skrevet om dem i en stedlig avis og sendt listen med navnene et par andre steder og håper dette kan bringe gode resultater for familiene. Nu kom jeg til å tenke på at det kunde være kjekt å ha flere navner for hånden, ifall forbindelse oppnaes. Derfor vilde jeg gjerne ha flere adresser, enten på polske eller andre utenlandske feriebarne. Best å sende en liste sammen med flest mulig opplysninger om barna deres kjønn, alder etc. og hvor mange medlemmer familien består av. Kanskje de forskjellige komiteers formenn vilde gjøre dette?

Dersom jeg har slike lister for hånden, vil jeg søke ved enhver given anledning å finne noen til å interessere sig for disse barna. Det kan jo ikke skade å forsøke. Vinteren nærmer sig og skal etter opplysninger bli vanskeligere i Mellem-Europa enn noen av krigsårene.

De beste hilser Deres.

Magny Landstad Jensen.

verge sig mot. Da frontkjennerne skulde hverves, tok N.S. i bruk alle de gamle slagord om nødvendigheten av å kjempe mot Sovjet. Det skapte hos mangen ungdom en forstøvet forvirring. I vir-

Den kalte sander medica tiell. sticket te nok hoder. nende en stai Regn dinere av den de ret tegn i derme hvis de kjolte er de Alt eksped — pul samme Ameri tum h kg. o har m fulgte sen o derkje Og store finnes men i melde sere) Den u av gra flytem rature Denne norma perata damp form at ter minas varer insiste over Mor sky — under ters i man videre Det e stre i er så kring lær a

